

A [REDACTED] felperesnek –
a [REDACTED] osztályvezető által képviselt Fejér Megyei Kormányhivatal (8000
Székesfehérvár, Szent István tér 9.) alperes ellen indított közigazgatási perében a bíróság
meghozta az alábbi

v é g z é s t :

A bíróság kezdeményezi az Alkotmánybíróságnál a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 113. § (2) bekezdése és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 20. § (3) bekezdés második mondata Alaptörvény ellenességének megállapítását, továbbá ezen jogszabályi rendelkezések jelen perben való alkalmazásának kizárását.

A bíróság a peres eljárást felfüggeszti.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes keresetlevelet terjesztett elő az alperes által hozott 2018. augusztus 22-én kelt, FE/06/00053-4/2018. ügyszámú határozat tekintetében. A felperes a keresetlevelében – összefoglalva – azt sérelmezte, hogy a közigazgatási eljárás során részére az alperes az anyanyelv használathoz való jogot nem biztosította annak ellenére, hogy ukrán-ruszin nemzetiségű és ezáltal a Magyarországon élő nemzetiségűekhez tartozik.

A felperes a perben a keresetlevelében és a 2019. március 18-án kelt, 10. sorszámú beadványában – különös tekintettel annak 9. pontjában írtakra – kérte azt is, hogy a per során részére hiteles orosz vagy ukrán vagy ruszin fordítása történjen meg a bírósági és más iratoknak. A felperes ezen kérelmét részletesen indokolta.

A bíróság álláspontja szerint a jelen perben a bíróságnak olyan jogszabályi rendelkezéseket kellene alkalmaznia – konkrétan a Pp. 113. § (2) bekezdését, valamint az Ákr. 20. § (3) bekezdés második mondatát, melyek a bíróság álláspontja szerint Alaptörvény ellenesek az alábbiak miatt.

Az Alaptörvény sérelmet szenvedő rendelkezései a következők :

XV. cikk

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

ALKOTMANYBÍROSÁG	
Ügyszám:	111 / 751 - 0 / 2019
Érkezett:	2019 ÁPR 30.
Példány:	1
Melléklet:	5 db
Kezelőiroda:	<i>[Signature]</i>

XXIX. cikk

(1) A Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők. Minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalásához és megőrzéséhez. A Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználathoz, a saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználathoz, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz.

(3) A Magyarországon élő nemzetiségek jogaira vonatkozó részletes szabályokat, a nemzetiségeket és a nemzetiségként való elismerés feltételeit, valamint a helyi és országos nemzetiségi önkormányzatok megválasztásának szabályait sarkalatos törvény határozza meg. Sarkalatos törvény a nemzetiségként való elismerést meghatározott idejű honossághoz és meghatározott számú, magát az adott nemzetiséghez tartozónak valló személy kezdeményezéséhez kötheti.

A bíróság álláspontja szerint a Pp. 113. § (2) bekezdésének és az Ákr. 20. § (3) bekezdés második mondatának az Alaptörvény ellenessége a következők miatt áll fenn:

Az Alaptörvény XXIX. cikk (1) bekezdése szerint a Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelv használathoz. Ezen anyanyelv használathoz való jog az Alaptörvény SZABADSÁG ÉS FELELŐSSÉG című részében található, amelyből következően az alapvető jog.

Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

Az Alaptörvény ezen rendelkezéseinek összevetéséből a bíróság szerint az következik, hogy Magyarországnak valamennyi honos nemzetisége számára az anyanyelv használat terén azonos jogokat kell biztosítani, méghozzá a közöttük való bármilyen megkülönböztetés nélkül, és ez így van akkor is, ha az Alaptörvény XXIX. cikk (3) bekezdése szerint a Magyarországon élő nemzetiségek jogaira vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerinti megkülönböztetés tilalma alól ugyanis az Alaptörvény ez utóbbi rendelkezése sem ad mentesítést.

A Pp. 113. § (2) bekezdése esetében azonban a nemzetiségek megkülönböztetés nélküli anyanyelv használati joga - Alaptörvény ellenesen - nem érvényesül a következők miatt :

A Pp. 113. § (2) bekezdése szerint a törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, illetve nemzetközi egyezmény eltérő rendelkezése hiányában a bíróságnak címzett beadványokat magyar nyelven kell előterjeszteni. A bíróság a beadványokat és a határozatát magyar nyelven küldi meg.

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 36. § (1) bekezdés a) pontja alapján a közigazgatási perben a Pp. előbbi rendelkezését a nyelvhasználatra alkalmazni kell, mint ahogy a Pp. 113. § (1) és (3) bekezdéseit is.

Ezen jogszabályi előírások alapján pedig a közigazgatási peres eljárás „írásbeli” nyelve főszabályként a magyar nyelv. Az ilyen perben a bíróságnak címzett beadványokat ezért magyar nyelven kell előterjeszteni, a bíróság pedig a beadványokat és a határozatát magyar nyelven küldi meg. A közigazgatási per tehát az írásbeli beadványok és határozatok tekintetében főszabály szerint magyar nyelven folyik, amely alól akkor van kivétel, vagyis akkor lehetséges a beadványok nem magyar nyelven való benyújtása, valamint a beadványok és a bírósági határozatok nem magyar nyelven való bíróság általi megküldése, ha azt törvény, az Európai Unió kötelező aktusa, illetve nemzetközi egyezmény lehetővé teszi (a továbbiakban : kivétel).

Ezen kivétel ugyanakkor nem egyformán érvényesül a Magyarországon élő nemzetiségek tekintetében az alábbiak miatt :

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Nj. tv.) 1. számú melléklete szerint Magyarországon honos nemzetiségnek minősül a bolgár, görög, horvát, lengyel, német, örmény, roma, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén és az ukrán. Az Nj. tv. 5. § (1) bekezdése szerint a nemzetiséghez tartozók nyelvhasználatának feltételeit – külön törvényben meghatározott esetekben – az Állam biztosítani köteles, míg a (2) bekezdése szerint a polgári és büntető eljárások során, valamint a közigazgatási eljárásokban az anyanyelv használatát a vonatkozó eljárásjogi törvények biztosítják.

A bíróság szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdéséből, továbbá a XXIX. cikk (1) bekezdéséből az következne, hogy az Nj. tv. 1. számú mellékletében foglalt valamennyi nemzetiséget, így az ukrán és a ruszin nemzetiséget is azonos feltételekkel kellene, hogy megillessen a Kp. és Pp. alkalmazása során az anyanyelv használati jog, és ezért a Pp. 113. § (2) bekezdése szerinti kivétel lehetősége is.

Ez azonban nem valósul meg, mivel az 1999. évi XL. törvénnyel kihirdetett, Strasbourgban 1992. november 5-én létrehozott Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájához (a továbbiakban: Karta) kapcsolódóan a Magyar Köztársaság Kormánya a Karta megerősítő okirata letétbe helyezésekor kizárólag a horvát, német, román, szerb, szlovák, szlovén, romani és beás nyelvek tekintetében vállalt a polgári igazságszolgáltatásra kiterjedő – de ott sem valamennyi – kötelezettséget.

Ebből következőn a Magyar Köztársaság Kormánya az ukrán és ruszin nyelv vonatkozásában nem vállalt a polgári igazságszolgáltatásra kiterjedően semmilyen kötelezettséget, és ezért a Karta ezen nyelvek tekintetében és ezáltal az ukrán és ruszin nemzetiségek számára nem biztosítja a Pp. 113. § (2) bekezdése szerinti kivételt.

Ezek mellett az ukrán és ruszin nyelvek tekintetében az Európai Uniónak sincs olyan kötelező aktusa, amely a Pp. 113. § (2) bekezdése szerinti kivételt biztosítaná, de nem tartalmaz ilyen rendelkezést az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó kiegészítő jegyzőkönyv sem, mint ahogy a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezség okmánya sem. Ezen kettő egyezmény kapcsán az emelendő ki, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének VI. cikk (3) bekezdés e) pontja és a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezség okmányának XIV. cikk 3.f.) pontja a büntető eljárásokra és nem pedig

a polgári és közigazgatási perekre vonatkozik, így azok a jelen közigazgatási perre nem irányadóak.

A nemzetközi egyezményeket tekintve végül rá kell mutatni arra is, hogy az 1995. évi XLV. törvénnyel kihirdetett, a Magyar Köztársaság és Ukrajna (a továbbiakban: Felek) között a jószomszédság és az együttműködés alapjairól Kijevben 1991. december hó 6. napján aláírt szerződés és ahhoz tartozó NYILATKOZAT sem tartalmaz olyan rendelkezést, amely a Pp. 113. § (2) bekezdése szerinti kivételt biztosítaná.

Ezzel kapcsolatban hangsúlyozandó, hogy ezen egyezmény XIX. cikke csak a Felek együttműködését rögzíti a kölcsönös jogsegély terén polgári, büntető és családjogi ügyekben, míg az ezen egyezményhez tartozó NYILATKOZAT 3. pontja szerint a felek annyi kötelezettséget vállalnak, hogy figyelembe veszik a nemzeti kisebbségek törvényes érdekeit és megteszik a szükséges politikai, jogi és államigazgatási intézkedéseket az etnikai, kulturális, nyelvi és vallási identitásuk megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges kedvező feltételek kialakításának elősegítése érdekében.

A NYILATKOZAT 9. pontja szerint a felek ugyan meghozzák a szükséges törvényi, államigazgatási és egyéb intézkedéseket annak érdekében, hogy a nemzeti kisebbségek szabadon élhessenek anyanyelv-használati jogukkal a személyes és társadalmi életben az írott és beszélt nyelvben egyaránt, ideértve nemzeti keresztnéveik és családneveik használatát is, azonban ez csak egy kötelezettségvállalás adott intézkedés jövőbeni meghozatalára és nem maga az az intézkedés, amely a közigazgatási perben biztosítaná a Pp. 113. § (2) bekezdése szerinti kivétel lehetőségét.

Mindezeket összegezve a bíróság álláspontja az, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdéséből és a XXIX. cikk (1) bekezdéséből az következik, hogy a Magyarországnak mindazon honos kisebbségek részére, amelyek felsorolást nyertek az Nj. tv. 1. számú mellékletében, azonos jogokat kell biztosítani az anyanyelv használat terén a polgári és a közigazgatási perben. Ez viszont a fentiek alapján nem valósul meg, ugyanis míg a Karta a horvát, német, román, szerb, szlovák, szlovén, roma nemzetiségek tekintetében biztosítja a Pp. 113. § (2) bekezdése szerinti kivételt, addig a további nemzetiségek, így a bolgár, görög, lengyel, örmény, ruszin és ukrán nemzetiségek tekintetében ezt a lehetőséget nem biztosítja, mint ahogy nem biztosítanak ilyen lehetőséget a fentiekben felsorolt további nemzetközi egyezmények sem.

Az alapjogsérelem lényege az előbbiek alapján tehát - röviden összefoglalva - abban áll, hogy a Pp. 113. § (2) bekezdése az írásbeli beadványok és határozatok tekintetében a magyartól eltérő anyanyelv használatához való jogot feltételhez köti, azonban olyan feltételt köt ki, amelynek valamennyi – előbbiek szerinti – Magyarországon honos nemzetiség nem felel meg azonosan, hiszen egyes nemzetiségek részére a Karta megfelelést biztosít azonban mások – így különösen a jelen perbeli ukrán és ruszin – nemzetiségűek részére nem.

A bíróság álláspontja szerint pedig, ha a Magyarország a honos nemzetiségek részére a polgári és közigazgatási peres eljárásban feltételeket szab az anyanyelv használat terén, akkor az Alaptörvény előbb hivatkozott rendelkezései alapján csak olyan feltételeket szabhat, melyeknek valamennyi Magyarországon honos nemzetiség meg tud felelni, hiszen csak így

biztosított az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének megvalósulása, vagyis a köztük történő bármilyen megkülönböztetés hiánya.

A Pp. 113. § (2) bekezdése alapján tehát a magát ukrán, ruszin nemzetiségűnek valló felperesnek, noha az Nj. tv. 1. számú melléklete szerinti honos nemzetiséghez tartozik - ellentétben a Karta szerinti másik nemzetiségekhez tartozókkal - a beadványait magyarul és nem a nemzetiségi anyanyelvén kellene benyújtania és a bíróság is magyarul küldené meg a részére a beadványokat és a határozatát. Ez pedig a fentiek alapján - az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütköző - megkülönböztetést valósítana meg.

Ezekre tekintettel a bíróság a Kp. 34. § b) pontja alapján alkalmazandó Pp. 131. § (1) bekezdése és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban : Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta azt, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Pp. 113. § (2) bekezdésének Alaptörvény ellenességét, továbbá ezen jogszabályi rendelkezés jelen perben való alkalmazásának kizárását.

Ami az Ákr. 20. § (3) bekezdését illeti, a bíróság ennek körében az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésére és XXIX. cikk (1) bekezdésére hivatkozik, ugyanis a bíróság álláspontja szerint ezen rendelkezésekből az következik, hogy ha az Nj. tv. hatálya alá tartozó személy a hatóságnál használhatja a nemzetiségi nyelvét, akkor a hatóságnak a kérelme tárgyában hozott döntését, így különösen végzését és határozatát, a nemzetiségi ügyfélnek az által használt nemzetiségi nyelven kell, méghozzá külön erre vonatkozó kérelem nélkül megküldenie.

Az Ákr. 20. § (3) bekezdése ugyanakkor nem így rendelkezik, hiszen a nemzetiségi nyelven benyújtott kérelem esetében külön újabb kérelemhez köti a hatósági döntés nemzetiségi nyelvre való lefordítását.

Ez viszont sérti az Alaptörvény XXIX. cikk (1) bekezdése szerinti anyanyelv használathoz való jogot, hiszen ha már az Ákr. 20. § (3) bekezdés első mondata biztosítja a nemzetiségi nyelv használatát, akkor szükségtelen és aránytalan ezen jognak az Ákr. 20. § (3) bekezdés második mondatában foglaltak szerinti korlátozása.

A bíróság álláspontja szerint tehát ha a Magyarország az Alaptörvény XXIX. cikk (1) bekezdése és az Nj. tv. 5. § (2) bekezdése alapján az Ákr. 20. § (3) bekezdésében biztosítja a nemzetiségi nyelv használatának jogát, akkor azt az eljárás teljes menetére biztosítani kell, de legalábbis nem élhet olyan - az Alaptörvény XXIX. cikk (1) bekezdésébe ütköző, szükségtelen és aránytalan - korlátozással, miszerint a nemzetiségi nyelven benyújtott kérelem tárgyában hozott magyar nyelvű döntést a hatóság kizárólag az ügyfél kérelmére fordítja le az adott nemzetiségi nyelvre.

A bíróság megjegyzi azt is, hogy álláspontja szerint az Ákr. 20. § (3) bekezdés első mondatában foglalt azon fordulat, miszerint az Nj. tv. hatálya alá tartozó természetes személy a hatóságnál használhatja nemzetiségi nyelvét, az Alaptörvény XXIX. cikk (1) bekezdésére tekintettel nemcsak azt kell, hogy jelentse, hogy az ilyen személy használja a hatóság felé szóban és írásbeli beadványaiban a nemzetiségi nyelvét, hanem azt is, hogy a hatóság is ezen a nemzetiségi nyelven kommunikál vele, hiszen ennek ellenkezője esetén az Alaptörvény XXIX. cikk (1) bekezdése által biztosított anyanyelv használati jog csak szükségtelenül és aránytalanul korlátozott mértékben érvényesülne.

Ezekre tekintettel a bíróság a Kp. 34. § b) pontja alapján alkalmazandó Pp. 131. § (1) bekezdése és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban : Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta azt, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az Ákr. 20. § (3) bekezdés második mondata Alaptörvény ellenességét, továbbá ezen jogszabályi rendelkezés jelen perben való alkalmazásának kizárását.

Az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére tekintettel a bíróság a peres eljárást felfüggesztette a Kp. 34. § b) pontja alapján alkalmazandó Pp. 126. § (1) bekezdés b) pontja és az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján.

A bíróság a Kp. 32. §-a és a Pp. 128. § (4) bekezdése alapján tájékoztatja a feleket, hogy a peres eljárás felfüggesztésével minden határidő megszakad. Az eljárás folytatásától a határidők újra kezdődnek. A felfüggesztés tartama alatt tett minden – a per érdemére vonatkozó – bírói rendelkezés, valamint a felek által teljesített minden eljárási cselekmény hatálytalan, kivéve a felfüggesztéssel, illetve az eljárás folytatásával kapcsolatos bírói rendelkezéseket és eljárási cselekményeket, továbbá a bíróság a félbeszakadás és a felfüggesztés tartama alatt is intézkedhet a félbeszakadással, illetve felfüggesztéssel nem érintett kereseti kérelem elkülönítéséről, valamint a bíróság a félbeszakadás és a felfüggesztés tartama alatt is kezdeményezheti az Európai Unió Bírósága vagy az Alkotmánybíróság eljárását, illetve indítványozhatja a Kúriánál az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatát,

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs a Kp. 32. §-a alapján alkalmazandó Pp. 128. § (5) bekezdése alapján.

Székesfehérvár, 2019. április 18.

